

Druhý dobrý důvod

Jedinečný případ, který lze stěží popřít

Málo vzdělání muži jsou takoví, jimž slabost ducha brání rozumem obsáhnout a pochopit přízpůsobení se a všeobecný soulad všech věcí.

Svatý Augustin

Ordo, I, 2

Dvakrát mrtvá

Pamela Reynolds zemřela 29. května 2010 ve věku 53 let, 19 let po první klinické smrti, do které ji tým chirurgů uvedl, aby jí odstranil aneurysma v mozgovém kmeni.

Doktor Robert Spetzler dlouho váhal, než se do operace, jež byla poslední nadějí, pustil. Nebezpečí bylo velice vysoké, ale kdyby k zákroku nepřistoupil, byla by mladá žena odsouzena k rychlé smrti. Cévní nádor na kořeni mozku byl opravdu časovanou bombou, která tím, jak se zvětšovala, mohla každou chvíli vybuchnout. Měl tedy opravdu na výběr?

Příprava operace Pamelu Reynolds si zaslouží podrobný popis, neboť ukazuje, nakolik nečinný byl její mozek ve chvíli, kdy jí byla cévní výduť odstraněna. *Hypotermická zástava oběhu*, které se podrobila, se používá velmi zřídka, v těch nejvážnějších případech, jelikož hodně pacientů nedokáže tento hemodynamický zvrát snést a zemře dříve, než zákrok skončí. Jedná se o to, že je krevní oběh vyveden z pacientova těla, aby byla z oblasti, jež je operována, v našem případě z mozku, zcela odstraněna krev. To vše ještě před hypotermií, aby bylo vyloučeno nezvratné poškození mozku, které nastane do pěti minut poté, co je v mozku zastaven krevní oběh.

Poté, co byla Pamela Reynolds pomocí silné dávky barbiturátů uspána, jí byl postupným snižováním teploty až na rekordních 15,5 ° vyveden z těla krevní oběh. Jakmile byl krevní oběh v mozku zastaven, byl stůl, na němž se pacientka nacházela, nakloněn tak, aby její mozek neobsahoval jedinou kapku krve. Na EEG se podle očekávání ukázala rovná čára, která na obrazovce zůstala zhruba hodinu. Zákrok proběhl bez větších problémů. Poté, co bylo aneurysma odstraněno, nezbývalo než trpělivě čekat, až se pacientka probudí, aby bylo možné zjistit její neurologický stav.

Jako první překvapilo zjištění, že na Pamele tato vyvolaná mozková smrt nezanechala prakticky žádné následky. Druhé zjištění však ohromilo ještě více: prokázaný, nesporný a kontrolovaný stav klinické smrti jí nijak nezabránil vnímat vše, co se kolem ní během operace dělo! Ano, s mozkem úplně mimo provoz byla schopná vidět, slyšet a vnímat i ty nejmenší detaily svého zákroku! To je naprosto nevídaný výkon, uvážíme-li, že vědomí vychází z mozku. Její úžasné vyprávění musí rozhořčit každého materialistického vědce:

Slyšela jsem mechanický hluk, který mi připomínal vrtačku u zubaře. Vyšla jsem tedy temenem z těla ven. V tomto stavu jsem situaci viděla zcela jasně. Všimla jsem si, že lékař drží v ruce nástroj, který se

podobal elektrickému zubnímu kartáčku. Nahoře byla ploška, kam se dává hlavice, ale žádnou jsem tam neviděla. Dívala jsem se dolů a spatřila jsem krabici. Připomněla mi bednu na nářadí, již měl otec, když jsem byla malá. Uklízel si do ní nástrčné klíče. Přibližně v tutéž chvíli, kdy jsem klíč uviděla, jsem zaslechla ženský hlas. Myslím, že to byl hlas mé kardioložky. Řekla, že mám žíly a tepny moc tenké na to, aby jimi krev otekla, na což jí chirurg odvětil, že má použít obě strany. Nezůstala jsem tam moc dlouho. Náhle jsem ucítila zásah a poté, co jsem se vrátila, jsem viděla malý světelný bod. Zdálo se mi, že je velice daleko, a když jsem se k němu přiblížila, zaslechla jsem babičku, jak mě volá. Hned jsem šla za ní a ona si mě k sobě přitiskla. A čím více jsem se blížila ke světlu, tím více lidí jsem poznávala. Zapůsobilo na mě, že vypadali úžasně. Babička neměla tvář staré paní; oslňovala svou krásou. Všichni působili mladě, zdravě a silně. Dobrovolně bych řekla, že byli ze světla, jako by nosili oblečení ze svitu a byli vyrobeni ze záře. Nedovolili mi jít moc daleko; hlídali si mě těsně vedle sebe. Přála jsem si vědět více o hudbě, o zvuku vodopádu a zpěvu ptáků, jež jsem slyšela, a chtěla jsem zjistit, proč mi nedovolí pokračovat dále. Bavili se se mnou. Nedovedu to jinak vysvětlit, protože nemluvili jako vy nebo já: mysleli a já je slyšela. Nechtěli, abych vstoupila do světla. Říkali, že kdybych šla příliš daleko, už by se nemohli s mým fyzickým Já spojit. Strýc mě vedl tunelem zase dolů a během celé cesty jsem si nesmírně přála vrátit se zpět do svého těla. Tato myšlenka mi nečinila potíže. Chtěla jsem se vrátit za svou rodinou. Pak jsem přišla ke svému tělu. Prohlížela jsem si je a vypadalo opravdu jako nějaká troska. Působilo tak, jaké skutečně bylo: mrtvě. A již jsem se do něj vrátit nechtěla. Strýc mi pověděl, že to je, jako bych skočila do bazénu: „Běž, skoč do bazénu!“ Stále jsem se zdráhala to udělat. A potom došlo k věci, kterou dodnes nechápu: strčil do mě, jako by mě chtěl hodit do bazénu, čímž urychlil můj návrat do fyzického těla. Když jsem se těla dotkla, bylo to, jako bych skočila do nádrže s ledovou vodou – nikdy na to nezapomenu.

Kromě Pamelina dojemného popisu onoho světa nám podrobnosti jejího zákroku poskytují ingredience pro největší vědeckou záhadu. Co po smrti následuje? Co nás po smrti potká? Kam jdeme? Odkud přicházíme? Tyto zásadní věčné otázky nám přicházejí na mysl od sedmi let a pokoušíme se na ně zapomenout při všech možných rozptýleních, aniž by se nám to někdy opravdu podařilo. Pamela Reynolds dokázala popsat chirurgický nástroj, který byl během její operace použit, i když se nacházela v hlubokém kómatu. Totéž platí pro kovový kufr s nástroji, který se podobal bedně na nářadí a jehož obsah by neviděla, kdyby se nenacházela nad operačním stolem. Navíc přesně zopakovala rozhovor mezi kardioložkou a chirurgem v okamžiku, kdy jí do cév nebylo možné vsunout injekční stříkačku. A to vše ve chvíli, kdy jí nefungoval mozek. To tedy znamená, že pacientka viděla bez očí, slyšela bez uší a vnímala bez mozku! Ano, ale čím tedy viděla, slyšela a vnímala? Jak? Nebude vše jednodušší, připustíme-li, že se vědomí v okamžiku, kdy mozek přestane fungovat, nachází mimo tělo?

Co tvrdí kritici

Pamelin záznam na EEG byl rovný, ale to neznamená, že u ní nebyla nezměřitelná zbytková činnost mozku.

Špatně: je třeba připomenout, že pacientčina tělesná teplota byla snížena na 15,5 °C, a víme, že za těchto podmínek neexistuje možnost, aby mezi dvěma neurony probíhala sebemenší biochemická výměna. Veškerá aktivita mozku tedy byla zcela vyloučena.

Pocit odchodu z těla byl následkem stimulace spánkového laloku a byl vyvolán nedostatkem kyslíku v důsledku poklesu krevního tlaku v mozku, který způsobila anestezie, hypotermie a odtok krve.

Omyl: stimulaci spánkového laloku by se podařilo bez problémů odhalit. Je třeba připomenout, že záznam na EEG běžel celou hodinu, a zvláště ve chvíli, kdy byly vytaženy chirurgické nástroje, úplně rovný.

Obsah kufříku s chirurgickými nástroji mohla Pamela spatřit v okamžiku, kdy byl operační stůl nakloněn, aby se zmenšil sklon infúze do mozku.

Chyba: neboť ve chvíli, kdy lékaři operační stůl naklonili, již Pamela díky barbiturátům spala a zavřené oči měla přikryté náplastí.

Pamela mohla slyšet zvuky nástrojů, jež jí nevědomky připomněly otcovu krabici na nářadí a elektrický zubní kartáček. Jakmile se probudila, mozek si tyto představy schované v paměti vybavil. Týmž způsobem lze vysvětlit rozhovor chirurga s kardioložkou.

Špatně: jelikož sluchový evokovaný potenciál, který byl během Pamelina zákroku měřen, byl stejně rovný jako její záznam na EEG. (Sluchový evokovaný potenciál umožňuje zjistit, zda mozek správně přijímá zvukovou stimulaci. Tento test odhalí nádory sluchového nervu či vrozenou hluchotu. V případě Pamel Reynolds sluchový evokovaný potenciál umožnil lékařům sledovat její mozkovou činnost.)

Bylo tedy naprosto nemožné, aby její mozek vnímal sebemenší zvuk. V budově s operačními sály navíc nehrála hudba, nezpívali ptáci ani nehlučel vodopád. Veškeré zrakové a sluchové vjemy by musely být zachyceny na elektrickém záznamu týlního laloku (vizuální oblast) nebo sluchovým evokovaným potenciálem (studuje elektrické vedení mezi sluchovým nervem a mozem).

Pamela během operace musela slyšet různé zvuky, jež považovala za hudbu. Elektrický skalpel vydává ostré zvuky, které připomínají ptačí zpěv; krevní oběh v mimotělních tubusech zase může být zaměněn za vodopád.

Omyl: protože Pamela za podmínek, kdy jí byl zastaven krevní oběh, nemohla žádný z těchto zvuků slyšet, což potvrzuje její sluchový evokovaný potenciál, který během operace zůstal zcela rovný. Nepřetržitý hluk vysílaný do Pameliných uší, aby mohl být měřen sluchový evokovaný potenciál, jí zcela bránil vnímat zvukové prostředí, v němž se nacházela.

Než Pamela usnula, nebo v okamžiku, kdy se probudila, mohla chirurgické nástroje vidět a věřit, že je spatřila během operace.

Nikoliv: neboť ve chvíli, kdy usínala, ještě chirurgické nástroje nebyly na operačním stole položeny. Takto se postupuje vždy: aby bylo sníženo riziko infekce, oddaluje se co nejvíc doba, kdy je chirurgický materiál vystaven vzduchu. V okamžiku, kdy se dostala do budovy s operačními sály, již navíc začala působit anestezie. Nemohlo k tomu dojít ani po operaci, protože Pamela byla vzbuzena až poté, co jí bylo tělo opět ohřáto: v jiné místnosti daleko od budovy s operačními sály.

Tento jediný případ prokázané mozkové smrti, jež byla vyvolána a vědecky dokázána, by měl stačit jako důkaz toho, že vědomí může existovat také po životě. Přesto je nepochybně třeba čekat ještě spoustu let, než budeme moci porušit zákon omerty, který zakazuje šířit tuto informaci, jež je vnímána jako skandální.

Pamela Reynolds se vrátila z velmi výjimečného, nepředstavitelného stavu klinické smrti, aby nám popsala svou cestu na onen svět. Cestu, kterou vykonáme ve vteřinách či minutách po velkém odchodu. Člověk, jenž opustí svět, ve skutečnosti mnohdy na prahu smrti prožívá překvapivé věci.

Třetí dobrý důvod Na prahu smrti

*Není nic vážnějšího než víra, že víme, co nevíme,
a bránit jako pravdu to, co pravda není.*
Křesťanský apokryfický spis

Chování umírajících

S největším počtem úmrtí se setkáváme při resuscitaci a na jednotce intenzivní péče.

Zaměstnanci těchto oddělení vídají zvláštní chování lidí, kteří právě umírají.

Sepsal jsem určitý počet společných rysů, jež jsem vyzoroval, v pořadí od nejčtenějšího až po ty méně časté:

1. Pokojná odevzdanost bezprostředně před smrtí.
2. Pocit klidu a vnitřního míru.
3. Vyhrocení spirituality; vzývání Boha, odříkávání modliteb.
4. Nadšení a zvědavost při pomyšlení, že člověk objeví onen svět.
5. Vidiny překrásných krajin.
6. Vidiny zesnulých, kteří stojí u postele.
7. Úzkost a strach při pomyšlení, že člověk zemře.
8. Hrůza, již lze jen stěží kontrolovat.